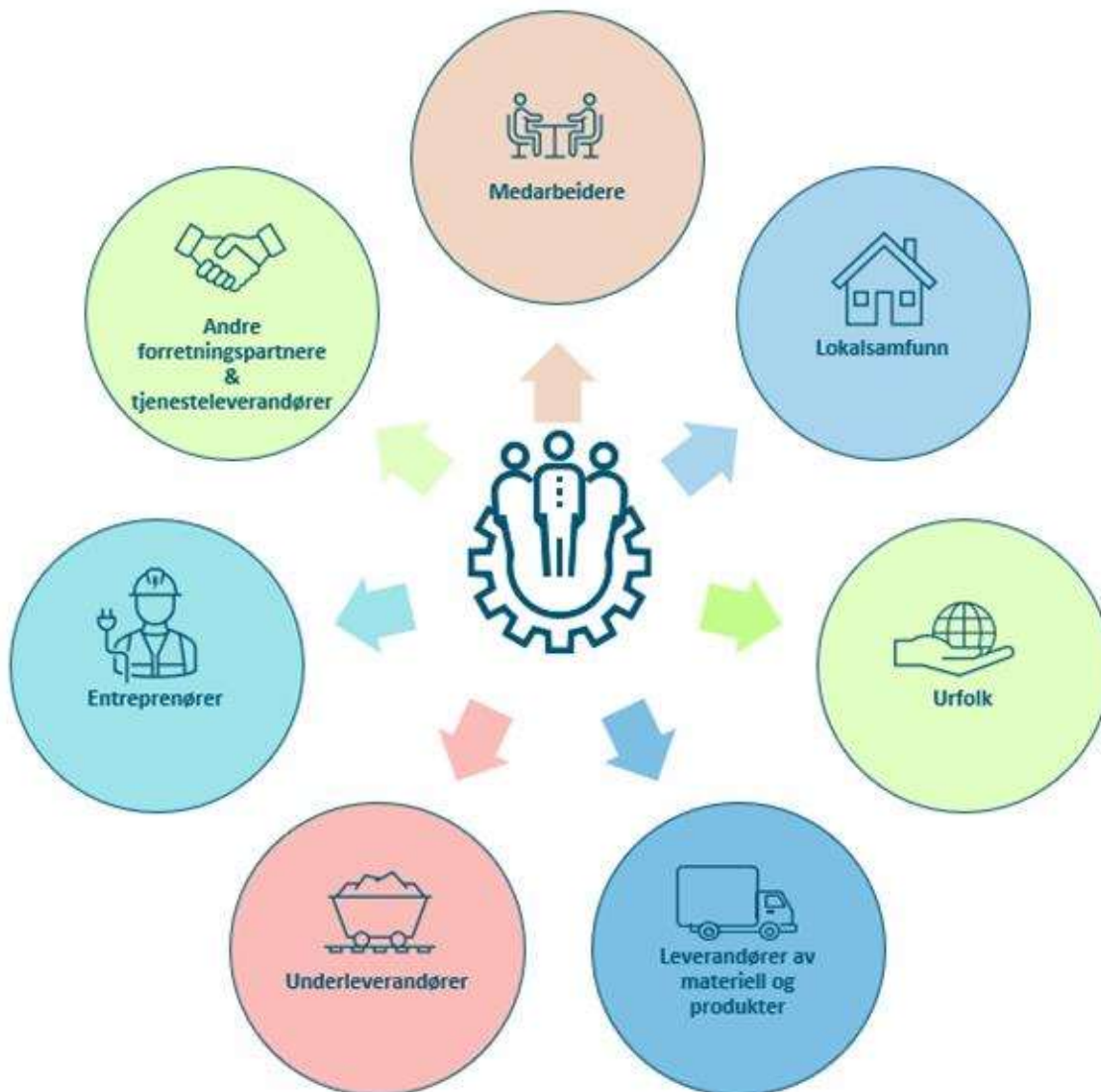


Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger



Statnett har en rekke interessenter som strekker seg fra underleverandører til berørte av våre anlegg.

Statnetts virksomhet bringer med seg en risiko for negativ påvirkning på menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold for eksempel knyttet til HMS, diskriminering, sosial dumping og uetisk forretningsvirksomhet. I Statnett er respekt for menneskerettigheter og krav til anstendig arbeidsliv grunnleggende. Vi har arbeidet med å redusere risiko for negativ påvirkning på menneskerettigheter gjennom mange år. I 2022 gjennomførte vi ytterligere aktsomhetsvurderinger.

Vi har kartlagt risiko og gap

I tråd med OECDs modell for aktsomhetsvurderinger har vi kartlagt risiko for brudd på menneskerettigheter

både internt for egne ansatte og for ansatte i leverandørkjeden. Viktige områder for Statnett som berører menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, er HMS og diskriminering. Vårt arbeid med HMS og mangfold er nærmere beskrevet i henholdsvis Bærekraftsrapporten samt tillegget om Aktivitets- og redegjørelsesplikten. Leverandør-oppfølging og urfolks rettigheter er prioritert i denne redegjørelsen.

Vi har oppdatert våre retningslinjer

Menneskerettighetene og anstendige arbeidsforhold skal respekteres i hele vår virksomhet. Statnetts *Etiske retningslinjer* og *Etiske retningslinjer for leverandører*,

som er godkjent av styret, reflekterer dette. Gjennom kontraktene våre har vi stilt særskilte krav til lønns- og arbeidsvilkår og etiske retningslinjer for leverandører.

I 2022 etablerte Statnett også en *Instruks for aktsomhetsvurderinger* som følger metoden i OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Vi vil i løpet av 2023 vurdere ytterligere oppdateringer av konstituerende og styrende dokumenter for å reflektere nye forventninger og krav.

Leverandøroppfølging

Vi vurderer land- og produktrisiko

Statnett har en global leverandørkjede, og i 2022 gjorde vi innkjøp for litt over 6 mrd. kroner fra i underkant 4 500 ulike leverandører. Leverandører omfatter i denne sammenhengen entreprenører, leverandører av produkter og materialer, og andre tjenester som transport og renhold. Med en global og stor leverandørkjede er det derfor en betydelig risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

I vurderingen av risiko (land og produkt) tilknyttet vår leverandørkjede har vi i 2022 kartlagt potensiell risiko for brudd på følgende rettigheter: rettfærdige lønninger, organisasjonsfrihet og rett til kollektive forhandlinger, retten til hvile, trygge og sunne arbeidsforhold, tilfredsstillende bostandard for arbeidere, fritid og en rimelig begrensning av arbeidstiden samt risiko for tvangsarbeid. Vi har også identifisert potensiell risiko for negativ helsepåvirkning ved eksponering for kjemikalier, farlig arbeid utført av personer under 18 år samt risiko for diskriminering. Risikokartleggingen

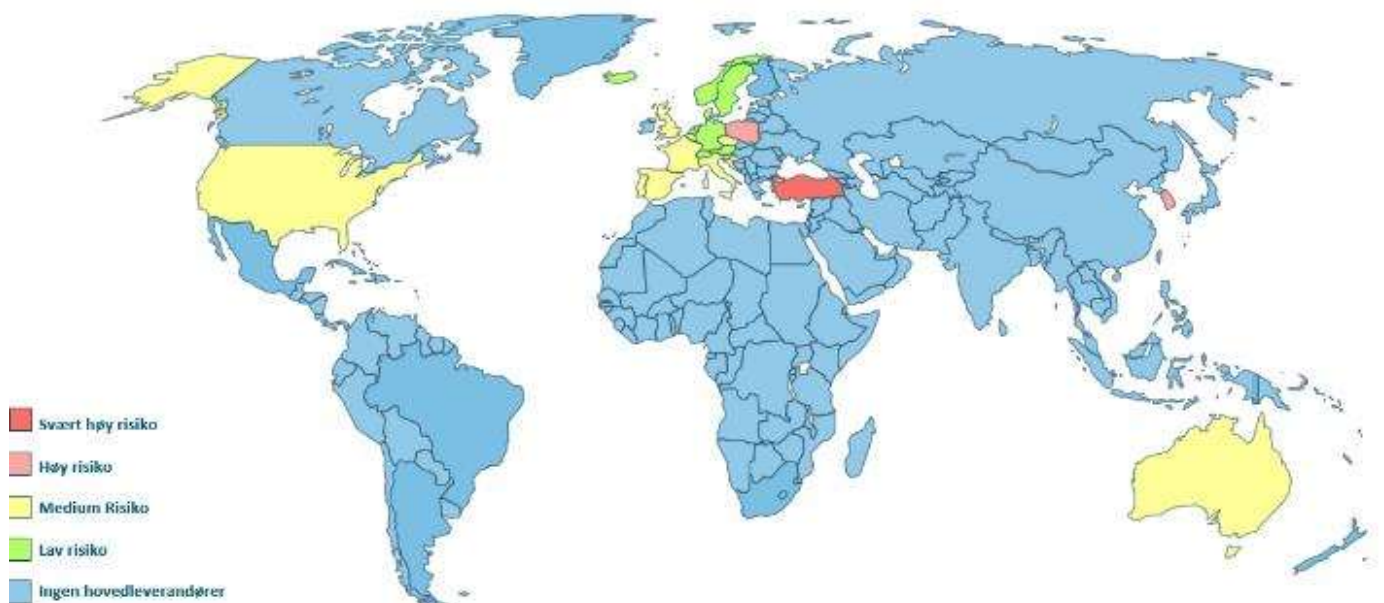
viser også at utenlandsk arbeidskraft på midlertidige kontrakter hos leverandører eller underleverandører er spesielt sårbare.

Vurdering av land- og produktrisiko er en del av anskaffelsesprosessen og kan medføre strengere kvalifikasjonskrav i en tilbudskonkurranse. Videre kan det etter konkrete risikovurderinger etableres egne Integrity Due Diligence-undersøkelser. Dette for etterlevelse av regelverket for offentlige anskaffelser samt Statnetts etiske retningslinjer for leverandører om respekt for menneskerettigheter, et anstendig arbeidsliv og bærekraft. Undersøkelsene og vurderingene skjer i forbindelse med kvalifikasjonsvurderingen og utføres av vår avtalepartner PWC.

Vi stiller krav

Våre krav til lønns- og arbeidsvilkår som reflekteres i *Etiske retningslinjer for leverandører* og i Statnetts minimumskrav til lønns- og arbeidsvilkår, er en del av våre kontraktsvilkår og er inntatt som egne vedlegg i kontrakten. Det stilles krav om at disse skal videreføres gjennomgående til underleverandører i hele kontraktkjeden. Leverandører må i tillegg bekrefte at ingen underleverandører står på utvalgte sanksjonslister.

Vi setter tydelige forventninger til våre leverandører også gjennom oppfølging og dialog. Et eksempel på hvordan vi jobber med å bygge kompetanse hos leverandørene om våre krav er Statnetts leverandørdag (Suppliers Day). I 2022 var toppledere



Statnett har internasjonale hovedleverandører

fra 21 leverandører representert, der viktige tema var kravene til aktsomhetsvurderinger og HMS.

Vi undersøker før vi kjøper inn

Alle hovedleverandører som Statnett benytter skal være kvalifisert i Achilles, som er en kvalifikasjonsordning for energi- og forsyningssektoren. Achilles foretar årlig omtrent 110 revisjoner av sine kvalifiserte leverandører. For anskaffelser med høyt risikonivå har Statnett strengere kvalifikasjonskrav.

Statnett samarbeider med en rekke aktører for å bidra til å bekjempe arbeidslivskriminalitet og brudd på menneskerettighetene nasjonalt og internasjonalt. Våre samarbeidspartnere er StartBANK, Skatteetaten, samarbeidsforum mot A-krim og Fairplay Bygg.

Vi følger opp kritikkverdige forhold

Vesentlige brudd på kravene til anstendige arbeidsforhold og manglende oppretting medfører sanksjoner fra Statnetts side i form av dagmulkt, heving av kontrakt og utstenging av leverandør fra kommende konkurranser. Vi har interne rutiner for gjennomføring av revisjoner hos leverandører. I 2020 og 2021 gjennomførte vi tre kontroller hvert år for å undersøke om leverandørene følger kravene vi stiller i praksis.

I 2022 har Statnett gjennomført fire kontroller. Alle disse kontrollene var i Norge, tre av dem hos utenlandske leverandører og underleverandører og én hos norsk leverandør. Det ble ikke avdekket vesentlige brudd på våre krav i disse kontrollene

Vi ønsker å bli varslet

Varsling om kritikkverdige forhold kan gjøres til ledere, verneombud, tillitsvalgte eller etikkombudet. I tillegg har vi en anonym varslingskanal som er tilgjengelig på Statnetts intranett og på Statnetts hjemmesider. Alle henvendelser i 2022 har blitt fulgt opp ved at Statnett har iverksatt tiltak eller sørget for gjenoppretting der dette er påkrevd.

Vi er opptatt av at etikkombudsordningen og den anonyme varslingskanalen blir gjort kjent internt og eksternt. Dette er inntatt i Etske retningslinjer og i de Etske retningslinjene for våre leverandører. Det gis også opplæring i dette til alle nyansatte.

I 2022 mottok Etikkombudet 46 henvendelser. 41 av henvendelsene angikk interne saker, de resterende 5 henvendelsene var om eksterne forhold.

Henvendelser til Etikkombudet

	2022	2021	2020
Herav knyttet til forretningsetikk og antikorrupsjon ¹⁾	25	28	26
Herav knyttet til arbeidsmiljø ²⁾	21	30	29
Totalt antall saker	46	58	55

1) For eksempel arbeidslivskriminalitet og habilitetsspørsmål.

2) For eksempel interessekonflikter og diskriminering.

Urfolks rettigheter

Vi deler informasjon og søker dialog tidlig

Statnetts utbygging i urfolksområder i Norge medfører en risiko for negativ påvirkning på samers rett til kulturutøvelse. Risikoen er størst i anleggsfasen. Vi informerer publikum om enkeltprosjekter på vår hjemmeside, blant annet i form av meldinger, nyheter, konsesjonssøknader og utredninger. Som en del av medvirkningsprosessen i forkant av utbygginger, etablerer vi en åpen dialog med rettighetshavere og berørte grupper, som blant annet reindriftsutøvere, grunneiere og lokalsamfunn. Dette er viktig for å få innspill til justeringer og tiltak som kan redusere negative virkninger

Det gjennomføres alltid konsekvensutredninger av våre planer hvor virkninger for miljø og samfunn beskrives. Der planene berører reindrift, benyttes eksisterende offentlig informasjon om reinbeitedistriktenes bruk av områdene. Det er en forutsetning at utreder har kunnskap om reindriften og har kontakt med reindriften underveis i utredningsfasen. For tiltak som kan få vesentlige negative virkninger, utføres konsekvensutredningene av eksterne fagpersoner.

Vi forsøker å finne løsninger

Vi forsøker i saker hvor urfolk er berørt å finne løsninger som ivaretar deres rettigheter. Statnett foreslår avbøtende tiltak for å redusere negativ påvirkning ut fra den dialogen vi har med interessenter og vår kunnskap.

I de fleste av våre utbyggingsprosjekter blir traseer justert og tilpasset etter innspill fra berørte grupper. Et nylig eksempel på dette er 420 kV-ledningen mellom Skaidi og Hammerfest, der Statnett endret traseen etter dialog med reinbeitedistrikt 20 Fálá.

Videre arbeid med leverandør oppfølging og urfolks rettigheter

Vi skal følge opp leverandørene våre mer systematisk

Det er fremdeles mer vi kan gjøre for å følge opp leverandørkjeden. Vi jobber derfor for å få på plass en bedre digital løsning for dokumentasjon og oppfølging av risikokartlegging og kontrollaktiviteter hos leverandører.

Videre vil vi etablere en aktsomhetsliste med høyrisikoleverandører basert på egne undersøkelser og kontrollaktiviteter. Vi skal også ha enda mer trykk på HMS hos entreprenører, og spesielt hos utenlandske leverandører.

Vi vil bli bedre på å involvere

Vi ønsker å øke deltakelsen fra reindriftsutøvere i utredningsfasen for å få til gode løsninger for alle parter.

Gjennom våre aktsomhetsvurderinger har vi sett at vi kan bli bedre på å forstå rettighetene til urfolk. Statnett vil derfor jobbe med å bygge intern kompetanse blant våre ansatte.

